

หนังสืออ้างอิง
ให้เฉพาะในห้องสมุด

การพัฒนาการสอนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ธีรเดช สิงห์ทอง

H0007765

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

17 ต.ค. 2546

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169836

มิถุนายน 2545

ISBN 974-616-650-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้
พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

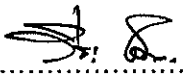
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

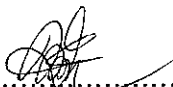
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

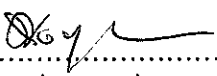
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

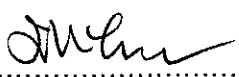
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ ไทยพานิช)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีวรรณ มีคุณ)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 21 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา
ในการดำเนินการวิจัย อีกทั้งคณะกรรมการสอบปากเปล่าที่เห็นความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้
และได้กรุณาสละเวลามาร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข
วิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนวัดเสม็ดเหนือ (จิตประชาสรรค์) ที่
ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อถนอม คุณแม่อุบลวรรณ สិងห์ทอง ญาติพี่น้องและเพื่อน
ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา
ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธีรนุช สិងห์ทอง

38920297 : สาขาวิชา : เทคโนโลยีทางการศึกษา ; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ : การพัฒนาการสอน/นาฏศิลป์ไทย

ธีรณัฐ สิงห์ทอง : การพัฒนาการสอนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 (INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT OF THAI DRAMATIC ARTS FOR PRATHOM-SUKSA 6 STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : จุลอง ทับศรี, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ศ. 224 หน้า.
ISBN 974-616-650-6

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการสอนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การพัฒนาการสอนใช้แนวทางการออกแบบการเรียนรู้การสอนตามรูปแบบการสอนของเกอร์ลาซ และ อีลาซ ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 10 ขั้นตอน คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหา การวิเคราะห์ประสบการณ์เดิม การเลือกวิธีสอนและกิจกรรม กำหนดขนาดของกลุ่มผู้เรียน กำหนดระยะเวลาในการเรียน กำหนดสถานที่และเครื่องมืออำนวยความสะดวก การเลือกแหล่งวิชาการ การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การกำหนดรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้นำเอาความรู้ ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการพัฒนาการสอนครั้งนี้

ผู้วิจัยได้พัฒนาการสอนโดยการสร้างรูปแบบการสอนนาฏศิลป์เรื่องร่ำวงมาตรฐานเพลงชาวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และดำเนินการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพ โดยทำการทดลองใช้กับนักเรียนแบบรายบุคคลแล้วปรับปรุงแก้ไข จากนั้นทำการทดลองใช้กับนักเรียนแบบกลุ่มย่อย แล้วปรับปรุงแก้ไข การหาคุณภาพของแบบสังเกตทำโดยคำนวณจากการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน จำนวน 5 ชุด เฉลี่ยได้เท่ากับ .85 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมหลังเรียน ได้เท่ากับ .93 และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนโดยทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนวัดเสม็ดเหนือ ตำบลเสม็ดเหนือ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้เวลาทดลอง 5 ครั้ง รวมระยะเวลาที่ใช้ 6 ชั่วโมง ภายในเวลา 3 สัปดาห์ ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ได้จากการคำนวณค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สามารถปฏิบัติได้ผ่านเกณฑ์จุดตัดของแบบสังเกตพฤติกรรมซึ่งเกณฑ์จุดตัดได้มาจากการกำหนดของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน (ครูผู้สอน) ตามวิธีการของมิลล์แมน (Millman)

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ คือ จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จุดตัด ระหว่างเรียน เฉลี่ยร้อยละ 87 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จุดตัด หลังเรียน เฉลี่ยร้อยละ 90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

38920297 : MAJOR : EDUCATIONAL TECHNOLOGY;
M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORD : INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT/THAI DRAMATIC ARTS

TEERANUTCH SINGTHONG : INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT OF THAI
DRAMATIC ARTS FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS : CHALONG TUBSREE, Ed.D.,
PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 224 P. ISBN 974-616-650-6

This research was aimed to develop the instruction of Thai Dramatic Arts for Prathomsuksa 6 students to achieve the standard criteria of 80/80.

The instructional development was based on Gerlarch and Ely's instructional model which comprised 10 stages as follow : specification of objectives, specification of content, assessment of entry behaviors, determination of strategy, organization of groups, allocation of time, allocation of space, allocation of resources, evaluation of performance, and analysis of feedback. Theories and principles were applied in each stage to maximize the outcome of this development.

The researcher has developed the instruction of Thai Classical Dance on the song "Chow Thai" for Prathomsuksa 6 students. The subjects were tested individually, followed by feedback and correction. Then, the sub-group of students were tested, followed by feedback and correction. The quality of observation used for learning evaluation was obtained by means of Pearson's Product Moment Correlation. Five sets of confidence of behavioral observation were found, with the average of 0.85. The confidence of observation of behavior after class was 0.93. The subjectd were tested to find the effectiveness of the instructional method of Thai Classical Dance in the song "Chow Thai". The sample consisted Prathomsuksa 6 students (n = 20) who studied in 2nd semester of the academic year 2000 at Wat Samet Nua School, Tambon Samet Nua, Amphoe Bangkla, Chachoengsao Province. The sample, derived by means of purposive sampling was specific subject, was tested 5 times. The total length of the test was 6 hours in 3 weeks. The effectiveness of the developed instructional method was evaluated by calculating percentage of students who satisfactorily performed above the standard criterion.

The findings revealed that the instructional method of Thai Classical Dance on the song "Chow Thai" for Prathomsuksa 6, created by the researcher, achieved higher effectiveness, than the standard of 80/80 as set. There were 87% of students who passed the passing criterion and 90% of them achieved higher than the standard criterion.

It was concluded that the efficiency of the instructional method was higher than the standard 80/80 and can be applied effectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรดนตรีและนาฏศิลป์ ระดับประถมศึกษา.....	6
การสอนนาฏศิลป์.....	19
วิธีสอนที่เกี่ยวข้องกับการสอนนาฏศิลป์.....	23
การใช้สื่อประกอบการสอน.....	37
จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์.....	39
เทคโนโลยีทางการศึกษากับระบบการออกแบบการเรียนการสอน.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
กำหนดคุณลักษณะของรูปแบบการสอนนาฏศิลป์ไทย.....	68
กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการสอนนาฏศิลป์.....	68

บทที่

หน้า

การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการออกแบบการเรียนการสอน.....	69
4 ผลการศึกษาค้นคว้า.....	90
ผลการพัฒนาการสอนนาฏศิลป์.....	90
ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการสอนนาฏศิลป์.....	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	97
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	97
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	98
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	107
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	108
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก.....	115
ภาคผนวก ข.....	122
ภาคผนวก ค.....	149
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	224

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างเครื่องมือวัดและประเมินผลวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6....	17
2 ขั้นตอนการสอนนาฏศิลป์ของผู้วิจัย.....	73
3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	85
4 แสดงคะแนนเกณฑ์จุดตัด.....	87
5 แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนร้องมาตรฐานเพลงชาวไทย.....	91
6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการปฏิบัติขณะเรียนกับเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก.	95
7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการปฏิบัติขณะเรียนกับเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง.	96
8 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 1 เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน.....	123
9 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 2 เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน.....	124
10 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 3 เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน.....	125
11 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 4 เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน.....	126
12 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 5 เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ท่าน.....	127
13 การวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	128

14	การวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง แบบสังเกตพฤติกรรมหลังเรียนกับจุดประสงค์ทั่วไป.....	129
15	แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียนและหลังเรียน โดยอาศัยความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ (ครู ผู้สอน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเทคนิคของมิลล์แมน (Millman).....	130
16	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 1 โดย ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	131
17	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 2 โดย ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	133
18	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 3 โดย ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	135
19	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 4 โดย ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	137
20	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 4 โดย ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	139
21	แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมหลังเรียน โดยใช้สูตร การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) คำนวณได้ ดังนี้.....	141
22	แสดงผลคะแนนของนักเรียน และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จุดตัดของแบบสังเกต พฤติกรรมขณะเรียน ชุดที่ 1-5 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กลุ่มทดลอง).....	143
23	แสดงผลคะแนน และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จุดตัดของแบบสังเกตพฤติกรรม หลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กลุ่มทดลอง).....	144

24	แสดงชื่อเพลงและทำรำประกอบเพลง รำวงมาตรฐาน.....	175
----	--	-----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แผนผังโครงสร้างวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	13
2	แสดงองค์ประกอบของระบบ.....	52
3	องค์ประกอบของระบบ.....	52
4	แสดงองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน.....	54
5	ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลาช และอิตาลี.....	58
6	แสดงขั้นตอนการดำเนินงานในการวิจัย.....	67
7	แสดงการวิเคราะห์เนื้อหาการรำเพลงชาวไทย.....	70
8	ขั้นตอนการสอนนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น.....	75
9	แผนภูมิการสอนรำเพลงชาวไทย.....	76
10	ขั้นตอนการสอนนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น.....	92